

Daša Stanič

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
dasa.stanic@ff.uni-lj.si

STROKOVNA TERMINOLOGIJA V ITALIJANSKEM JEZIKU III – UČBENIKA ZA VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM GOSTINSTVO IN TURIZEM

Maričić, Maja (2009) *Strokovna terminologija v italijanskem jeziku*. Ljubljana: Zavod IRC. ISBN 978-961-6820-18-9, 182 strani, prosto dostopno na: <http://www.impletum.zavod-irc.si/sl/gradiva/>

Gomzi Praprotnik, Silvana (2011) *Strokovna terminologija v italijanskem jeziku III*. Ljubljana: Zavod IRC. ISBN 978-961-6857-75-8, 186 strani, prosto dostopno na: <http://www.impletum.zavod-irc.si/sl/gradiva/>

1 UVOD

V okviru projekta IMPLETUM sta v letih 2009 in 2011 izšla dva različno zasnovana učbenika namenjena študentom višješolskega strokovnega programa *Gostinstvo in turizem*, ki si izberejo predmet 'italijanščina kot tretji tuj jezik'. Obe publikaciji, tako učbenik Maje Maričić (odslej STJ3-1) kot učbenik Silve Gomzi Praprotnik (odslej STJ3-2), sta namenjeni popolnim začetnikom za doseganje osnovnega jezikovnega znanja oziroma ravni A1 glede na *Skupni evropski jezikovni okvir* (2001, slov. 2011): obravnavata snov za 120 kontaktnih ur italijanščine na omenjenem študijskem programu, ki predvideva še nadaljnjih 120 ur samostojnega dela študenta. Združujeta elemente učbenika in delovnega zvezka. V 12 lekcijah (STJ3-1) oziroma 10 lekcijah (STJ3-2) lahko višješolski študentje razvijajo italijanščino na različnih področjih jezikovnih spretnosti: urijo bralno razumevanje ter ustno in pisno sporazumevanje v italijanščini. Glede na predvidene vsebine naj bi študenti ne le dosegli ravni znanja A1, pač pa tudi povečan obseg razumevanja (in deloma tvorjenja) strokovnih besedil s področja gostinstva in turizma.

2 VSEBINA IN STRUKTURA GRADIV

Učbenik **STJ3-1** ima 12 učnih enot, vsaka enota je tematsko zaokrožena. Teme (glej *Tabelo 1*), ki so vključene v učbenik, bi lahko razdelili v splošne (predstavitve, družina, vsakodnevna opravila, prosti čas...) in tiste, ki so vezane na področje gostinstva in turizma (hotel, restavracija, turistična agencija...). Vsaka posamezna

tema je znotraj učne enote razdeljena na podteme in sistematično obravnavana. Vsebina celotne knjige je predstavljena na začetku (v obliki kazala in tabelarnega prikaza, v katerem je v slovenščini in italijanščini predstavljena glavna tema, nato pa so v slovenščini še posebej navedeni komunikacijski vzorci, slovnične strukture in besedišče, ki jih učna enota obravnava.

Učne enote so sestavljene po podobni organizacijski shemi: vključujejo naloge za bralno razumevanje, govorno in pisno sporazumevanje ter predstavitev relevantnih slovničnih struktur s shematičnimi prikazi in vajami. Učna enota se konča z nizom produktivnih nalog.

Na začetku vsake lekcije se ob krajšem besedilu učenci seznanijo z glavno temo, tekom lekcije pa na podoben način s podtemami enote. Besedila so v vseh primerih vezana na konkretne situacije, ki se nanašajo na vsakdanje življenje in predvsem poklicno področje študentov v gostinstvu in turizmu. Že od tega prvega besedila dalje je študent aktivno udeležen v učnem procesu. Vsako temo avtorica učbenika razvije od bralnega razumevanja preko krajših vaj ter shematskih prikazov (besedišča, sporazumevalnih vzorcev in slovnične) do govornega in pisnega sporazumevanja. Učbenik nudi veliko možnosti za učno tehniko igre vlog v različnih situacijah turizma in gostinstva: prav gotovo bo lahko v veliko pomoč tistim, ki bodo v poklicnem stiku z italijanskimi gosti.

Avtorica se podrobno posveti tudi gostinsko-turistični terminologiji, ki je študentom predstavljena po sklopih in v obliki tabel, ki jih morajo v veliko primerih aktivno dopolniti sami. Omenjene tabele so pregledne in nudijo tudi učenje ob slovenskih prevodih. V začetnem delu lekcije predstavljeno osnovno besedišče lahko študenti na koncu vsake učne enote dopolnijo še z dodatnim besediščem pod naslovom *Altro lessico*. Ta sklop zajema precej razširjen nabor besedišča in je namenjen tistim, ki si želijo ali morajo nekoliko bolj podrobno poznati strokovno terminologijo obravnavane teme.

Poudariti je treba, da je besedišče v učbeniku vedno obravnavano v kontekstu. Ker je knjiga namenjena študentom gostinstva in turizma v Sloveniji, se besedišče in besedila velikokrat navezujejo na Slovenijo in predvsem njeno turistično ponudbo, saj vključujejo tudi naloge z obravnavanjem značilnih slovenskih jedi, italijanska imena nekaterih slovenskih krajev, ponudbe slovenskih hotelov itd., kar vsekakor predstavlja znanja, ki naj bi jih do precejšnje mere pridobili študenti tega višješolskega programa. Poleg besedišča je na voljo tudi precej kulturno-civilizacijskih vsebin za spoznavanje Italije, Italijanov in njihovih navad.

Na koncu vsake lekcije je predvidena ponovitev snovi, ki je sestavljena iz niza produktivnih nalog. Na osnovi učnih prevodov iz slovenščine v italijanščino študenti aktivno ponavljajo snov, ki zajema predvsem za njihovo poklicno področje pomembne sporazumevalne vzorce. Prednost učbenika so tudi navodila v obeh jezikih, torej slovenskem in italijanskem (do vključno tretje lekcije), in razlaga slovnične v slovenščini. Oboje lahko nudi posameznikom, ki se šele začnejo učiti italijanščine kot tujega jezika, veliko pomoč.

Čeprav glavni namen gradiva ni poučevanje/učenje slovničnih struktur, so te kljub temu stalno eksplicitno prisotne in vedno vezane na obravnavano tematiko. Slovnica je predstavljena shematično in razložena v slovenščini.

Ker učbenik ne nudi posnetih besedil za razvijanje slušnega razumevanja (nima svojega CDja), naj bi vsak predavatelj po lastni presoji dopolnil učne enote tako, da poišče primerne posnetke v drugih virih.

Učbenik **STJ3-2** ima 10 učnih enot. Lekcije so na začetku knjige predstavljene v obliki kazala, podrobnejši opis vsebine lekcij samo v italijanščini pa se nahaja na začetku vsake posamezne učne enote. Opis zajema naštevanje tematik, slovničnih struktur in sporazumevalnih vzorcev. Učne enote so sestavljene po podobni shemi in vključujejo naloge za bralno razumevanje ter govorno in pisno sporazumevanje. Velik del vsake lekcije je namenjen tudi predstavitvi in utrjevanju slovničnih struktur.

V začetnih učnih enotah učbenika so teme predvsem splošne, od pete učne enote dalje pa so vezane predvsem na področje gostinstva in turizma (glej *Tabela 1*). Zdi se, da je ne glede na različne naslove učnih enot od pete do desete lekcije glavna tema *hotel*, znotraj lekcij pa se potem razvijajo še podteme, ki so vezane na različna »hotelska« področja: rezervacija, restavracija v hotelu, športne in ostale dejavnosti, ki jih nudi hotel...

Na začetku vsake učne enote je umeščeno besedilo, ki služi kot uvod v glavno temo učne enote. Sledijo predvsem vaje za razvijanje bralnega razumevanja in (občasno) kakšna vaja za razvijanje govornega in pisnega sporazumevanja. Avtorica skoraj v vseh lekcijah precej hitro preide na predstavitve in vaje za utrjevanje slovničnih struktur. Del vsake učne enote je torej *grammatica*, v katerem so v lekciji zajete slovnične strukture predstavljene s precej podrobnimi razlagami v italijanščini. Poleg tega je za vsako slovnično strukturo v posamezni učni enoti na voljo nekaj vaj za utrjevanje (predvsem za urjenje slovničnih oblik, tj. reproduktivnega tipa).

Spoznavanje in urjenje besedišča se v zadnjih šestih lekcijah namenja gostinsko-turistični terminologiji, ki pa je poglobljena le do določene mere. Besedišče je ponekod primerno umeščeno v kontekst, ponekod pa gre za naštevanje besed eno za drugo, ki se sicer navezujejo na dano tematiko, niso pa primerno obravnavane v kontekstu. Vsekakor se besedišče ozirom besedila v učbeniku mestoma navezujejo na turistično ponudbo v Sloveniji, kar je vsekakor njegova prednost.

Tudi pri tem učbeniku ni na voljo CDja: njegovo odsotnost poskuša avtorica nadomestiti z različnimi internetnimi povezavami, na katerih lahko študenti poslušajo dialoge, ki se navezujejo na obravnavane teme. Poleg tega avtorica popestri učbenik tudi s precejšnjim številom še drugačnih internetnih povezav, ki se nanašajo tako na besedila za posamezne obravnavane teme kot tudi na nekatere kulturno-civilizacijske vsebine in celo slovnične strukture.

Na koncu vsake lekcije je umeščen skop nalog za ponavljanje in utrjevanje, ki je sestavljen (praviloma) iz dveh delov: v prvem so na razpolago večinoma slovnične naloge, kjer gre za reproduciranje oblik (t. i. reproduktivne naloge) ali ukvarjanje z obliko in pomenom slovničnih struktur (t. i. reproduktivno-produktivne naloge), ki jim v nekaterih lekcijah občasno sledi tudi kakšna naloga produktivnega tipa. Drugi del sklopa pa sestavljajo t. i. učni prevodi iz slovenščine v italijanščino in obratno. Ti »prevodi« s ciljem učenja zajemajo tako posamezne besede kot tudi celotne sporazumevalne vzorce.

Poleg možnosti za učenje in usvajanje osnovne terminologije s področja gostinstva in turizma, je v učbeniku (pre)velik poudarek na učenju slovničnih

struktur, za katere se zdi, da imajo v večini učnih enot prednost pred usvajanjem sporazumevalnih vzorcev in strokovne terminologije.

3 PRIMERJAVA OBEH UČBENIKOV

V *Tabeli 1* so predstavljena teme, ki ju obe knjigi pokrivata po lekcijah, in sicer tako, da je možna primerjava.

Tabela 1

STJ3-1	STJ3-2
1. Presentarsi	1. Primi contatti
2. La famiglia e il lavoro	2. Lavoro e famiglia 4. La vita di ogni giorno
3. Al bar	1. Primi contatti 7. Buon appetito
4. Al ristorante	7. Buon appetito
5. Il tempo libero	3. Tempo libero
6. All'albergo	5. Al telefono 6. Buongiorno, ho una camera prenotata
7. Avvenimenti passati	10. Le vacanze sono finite
8. La città	9. Una visita
9. I mezzi di trasporto	
10. All'agenzia	
11. Vacanza sì, ma non al mare	8. Cosa possiamo fare qui la sera 9. Una visita
12. Italia, Slovenia	10. Le vacanze sono finite

*številkje predstavljajo lekcije v posameznem učbeniku

1. Oba učbenika sta namenjena enaki ciljni skupini in obravnavata podobne tematike, ki se večinoma prekrivajo. Učbenik STJ3-1 obsega nekoliko več tem, ki so tudi podrobneje obravnavane.
2. Učbenik STJ3-1 je zasnovan na komunikacijskem pristopu in je namenjen predvsem usvajanju sporazumevalnih vzorcev in strokovne terminologije, slovnica pa mu služi kot podpora na poti do teh ciljev. Učbenik STJ3-2 daje slovnici precej večji pomen, včasih ta celo prevlada nad ostalim.
3. Strokovna terminologija je v STJ3-1 bolj obširno in sistematično prikazana. Besedišče je predstavljeno izključno znotraj konteksta. V učbeniku STJ3-2 je terminologija manj podrobna in včasih študentu ne nudi možnosti spoznavanja, kako strokovno besedišče uporabljati v različnih poklicnih kontekstih.

4. V STJ3-1 avtorica morda nekoliko bolj upošteva, da je učbenik namenjen začetnikom, ki se italijanščine učijo v Sloveniji. Tako so v tem učbeniku vsa navodila do vključno tretje lekcije v italijanščini in slovenščini, prav tako avtorica pomaga uporabnikom s slovenščino pri razlagi slovničnih struktur, kar se zdi za učbenik za začetnike edino smiselno. Tako navodila kot podrobne predstavitve slovničnih struktur so v STJ3-2 zgolj v italijanščini.
5. STJ3-1 zahteva zaradi narave nalog večjo aktivnost študenta v učnem procesu.
6. Oba učbenika sta brez CDja. Avtorica STJ3-1 prepušča predavateljem, da zapolnijo sami to vrzel, avtorica STJ3-2 pa tu naredi korak dlje in navaja povezave na spletu, ki lahko služijo za razvijanje slušnega razumevanja.
7. V STJ3-2 avtorica uporabi splet in nekatere zanimive povezave tudi za spoznavanje nekaterih kulturno-civilizacijskih in slovničnih vsebin. V STJ3-1 tega ne zasledimo.